

МУЗИЧНА ОСВІТА ЗАСОБАМИ ІНТЕРНЕТУ (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ОКРЕМИХ ВИКОНАВЦІВ ЗАХІДНОЇ ДІАСПОРИ)

Висвітлено сучасний підхід до музично-навчального процесу з посиланням на діяльність окремих виконавців західної діаспори. Розглядається можливість використання інноваційних технологій та аналізуються окремі Internet-сайти.

Ключові слова: *Internet, Web-контент, західна діаспора, відеоурок.*

Освещается современный подход к музыкально-учебному процессу с ссылкой на деятельность отдельных исполнителей западной диаспоры. Рассматривается возможность использования инновационной технологии и анализируются отдельные Internet-сайты.

Ключевые слова: *Internet, Web-контент, западная диаспора, видеурок.*

Modern approach of musical-educational process is elucidated in the article with the reference to the activity of separate performers of the Western Diaspora. The possibility of innovation technologies usage is shown and some Internet-sites are analyzed.

Key words: *Internet, Web-content, Western Diaspora, video lesson.*

Сучасне життя нерозривно пов'язане з інформаційними технологіями, які докорінно змінюють комунікативні та пізнавальні можливості суспільства.

Учені все частіше порушують питання застосування інформаційних технологій у дослідженні культурно-мистецьких явищ і роль комп'ютерних програм в інтенсифікації навчального процесу [3, с. 255].

Україна стоїть перед викликом упровадження і підтримки освітніх процесів за принципом «навчання впродовж усього життя». В умовах «інформаційного вибуху» і бурхливого розвитку інформаційних технологій питання побудови ефективних систем підтримки безперервного навчання набуває особливої значущості й актуальності. Дедалі більше значення має й самонавчання. Усесвітня мережа Internet надає універсальну можливість для підтримки безперервного навчання (пошуку загальних і спеціальних даних, використання навчальних методик, самочителів тощо).

Проаналізовані наукові джерела дають уявлення про стан розробленості проблеми в цілому й окремих її аспектів. Зокрема, пи-

тання побудови ефективних систем підтримки безперервного навчання розглядали у своїх дослідженнях О. О. Гагарін, В. І. Гайдаржи, С. В. Тищенко [4]. Їхні розробки в плані використання дистанційного навчання, штучного інтелекту в освіті й управління знаннями в Internetі є актуальними нині. Намагаючись відповісти на проблему інформаційного перенасичення, розробники сучасних інтелектуальних систем навчання намагаються забезпечити суспільство ефективною інфраструктурою для керування великим обсягом навчальної інформації через гнучкі моделі освітнього Web-контенту ¹ [2].

Аналіз процесу інформатизації освіти та сучасних комп'ютерно-технологічних програмних продукцій у дослідженні розвитку музичної культури здійснили О. Чайковська [10] і К. Фадєєва [9].

Комунікативні властивості та можливості Internetу, аналіз Web-сторінок і перспективи застосування мультимедійних технологій навчання в музичних навчальних програмах висвітлені в працях В. Дутчак [5] та Ю. Волощука [3].

Проте, незважаючи на широкий спектр музикологічних розвідок, узагальнюючих досліджень, які б відкривали нові шляхи розвитку музичної освіти засобами Internetу, немає. Саме в цьому й полягають актуальність і новизна дослідження. Тому завдання статті — вивчити й проаналізувати інформаційні джерела з метою встановлення їх типології і залучення інтерактивних технологій до так званого безперервного навчально-освітнього процесу.

Стрімкий розвиток мережі Internet сприяє її використанню в різноманітних сферах суспільного життя, зокрема і в освіті. Усе більше освітніх установ та окремих осіб (зокрема й митців) бажають швидко та динамічно публікувати власну інформацію в мережі Інтернет, забезпечуючи доступність усім.

У процесі вивчення спеціальних музичних дисциплін важливу роль відіграють електронні навчальні посібники, які нині досить активно поширюються через глобальну мережу Internet. У дослідницьких колах широко обговорюється якісний доступ до необхідної інформації в такому посібникові. Зокрема, для поліпшення навчального процесу в музичних освітніх закладах Ю. Волощук пропонує ввести систему гіперпосилань, як миттєвий навігатор темами лекційних і практичних занять, а також як можливість ознайомлюватися з допоміжними матеріалами (нотами

---

¹ Навчальний Web-контент — це контент освітніх сайтів, порталів дистанційного навчання та інших Internet-систем, який використовується для передачі знань користувачам [7].

й аудіозаписами музичних творів), які розміщені на компакт-дисках чи Internet-сайтах [3, с. 257].

Відомий виконавець і дослідник кобзарства, кандидат мистецтвознавства Віктор Мішалов (Канада), нагороджений у 2009 р. згідно з Указом Президента України Віктора Ющенка орденом «За заслуги» III ступеня, в межах Web-сторінки <http://bandura.net/index.html> розмістив власне дослідження «Ukrainian Folk Instruments by V. Mishalow», яке охоплює історичні відомості про струнні, ударні, духові українські народні інструменти, їх сольну й ансамблеву функцію, тут же пропонуються бібліографія за темою та фотоілюстрації [5, с. 17]. Його можна вважати еталонним електронним навчальним посібником з етномузикології.

На сучасному етапі світового освітнього процесу одне з провідних місць належить відеокурсам, основною складовою яких є відеоуроки. Такий спосіб навчання не поступається ефективністю будь-яким стаціонарним урокам в освітніх центрах, а в дечому навіть має свої переваги, оскільки забезпечує адаптивність процесу навчання.

Популярність такого виду навчання засвідчує й те, що багато відомих музикантів записали свої уроки на різних сайтах. Наприклад, прихильники сера Пола МакКартні можуть тепер навчитися грати його пісні в он-лайн за допомогою відеоуроків, які дає сам маестро. Музикант погодився провести декілька уроків на сайті <http://www.NowPlayIt.com>, де розміщені для завантаження повчальні відеоролики, і вже записав три заняття з піснюю «Ever Present Past». Представник сайту сказав: «Сер Пол записав уроки гри на басу, барабанах і гітарі тривалістю не більше однієї години. Він сподівається також записати уроки з його старими класичними речами» [7]. Серед інших британських музикантів, що записали свої уроки для сайту, Blur, Кейті Танстолл, Placebo, Athlete і ін.

Гру на українських народних інструментах пропагують також засобами Internetу музиканти української західної діаспори, зокрема доктор етномузикознавства й української фольклористики університету Альберти Браєн Черевик, а також бандурист світової слави Віктор Мішалов. Їхні навчальні відеоролики є на Internet-сторінках сайтів: <http://www.youtube.com/watch?v=reSIUiD8a4Y> <http://www.bandura.org/>.

Традиції української народної музики оригінально перевтілюються у творчості гурту канадських українців «Кубасонікс» (THE KUBASONIKS), створеного 1996 р. в місті Едмонтон Браєном Черевиком, який є представником четвертого покоління українських музик (brian.cherwick@ualberta.ca). Творчість

музикантів набула багато прихильників у Канаді та США, а завдяки етнічному міжнародному фестивалю «Країна мрій» і лідеру гурту ВВ Олегу Скрипці «Кубасонікс» у 2008 р. відкрили для себе й українці (<http://www.krainamriy.com/rozdil44.html>). Символом гурту є кільце ковбаси з наліпленим на неї кленовим листочком. Основна мета колективу — пропагування традиційної української музики для збудження генетичної пам'яті серед тих українців діаспори, які вже не знають української мови. Браєн Черевик володіє грою на тридцяти інструментах, серед яких: цимбали, ліра, дуда, дрімба, сопілка, кобза, трембіта, акордеон, фортепіано, гітара, теленки й ін. Своєю майстерністю він охоче ділиться з користувачами Internetу. Наприклад, відеоролик на сайті <http://www.youtube.com> тривалістю 4,35 хв., де показано прийоми гри на українських народних інструментах [6].

Основні Internet-сторінки про культурно-мистецьку діяльність українського зарубіжжя (колективів, шкіл, окремих виконавців), організацію фестивалів, конкурсів, конференцій, форумів тощо починають формуватися з 90-х рр. ХХ ст. [8; 1]. Вони активно виконують культурно-просвітницьку функцію.

Провідне місце серед колективів західної української діаспори належить капелі бандуристів ім. Т. Шевченка (Детройт, США). Вони розробили власну сторінку UBC — Ukrainian Bandurist Chorus, яка містить інформацію про діяльність мистецьких навчальних таборів у Канаді; діяльність освітньої комісії колективу, яка займається виданням необхідної літератури; ансамблі та школи бандуристів діаспори, біографії виконавців і диригентів капели на різних етапах її функціонування, подано всю аудіодискографію колективу, типи давніх і сучасних бандур, аналіз їх конструкцій, строю, якості струн, необхідні креслення та фото [5, с. 16].

Одним з активних пропагандистів бандури в Україні й українському зарубіжжі, її популяризації на Internet-сторінках є відомий виконавець і дослідник кобзарства Віктор Мішалов. Митець розробив і впродовж значного періоду підтримував Web-сайт «Віртуальний музей бандури», що містив значний біографічний матеріал про бандуристів (виконавців, педагогів, майстрів) України та зарубіжжя, про ансамблеві колективи, їх історію, довідкові документи про стрій різних типів інструментів, їх технічні й художні можливості.

Важливу культурно-просвітницьку функцію відіграють персональні сайти українських виконавців діаспори. Як приклад, Web-сайт всесвітньо відомої співачки Вікторії Лук'янець (<http://>

www.victiria-loukianetz.com/ , де розміщено її біографію, фотогалерею, фоно та відеотеку (записи — аудіо, відео, CD, DVI), які можна прослухати та переглянути в режимі on-line, репертуар, календар виступів, відгуки світової музичної критики, контакти.

Виникнення Internet-сторінок та відеоуроків за кордоном стало поштовхом для створення аналогічної продукції в Україні, велика кількість якої розміщена на таких Internet-адресах:

<http://www.videoyroki.org.ua>

<http://akkords.org.ua/index.php?ID=11>

<http://video.tochka.net/132587-video-uroki-igry-na-gitare-10/>

<http://videouroki.ws/>

<http://www.youtube.com/watch?v=iGa67jeIF4Y>

[http://uroki-music.com.ua/index.](http://uroki-music.com.ua/index.php?nma=counter&fla=reflog...)

[php?nma=counter&fla=reflog...](http://uroki-music.com.ua/index.php?nma=counter&fla=reflog...)

Більшість із зазначених сайтів — платні, а вчителями на них є професійні викладачі музичних дисциплін з різних регіонів України й української діаспори. Так, майстерністю гри на гітарі з готовністю поділитися на сайті <http://uroki-music.com> Андрій Сплер, що проживає в Нью-Йорку (США). Такі відеоуроки розраховані на різний рівень підготовки учнів (початковий, середній, вищий). Перевагою для учнів є вільний вибір учителя, або й декількох відразу з обраного музичного предмета.

Крім того, інформацію про музичну освіту в українській еміграції можна знайти на сторінках віртуальної енциклопедії Wikipedia [1], яка є постійно оновлюваним сайтом, до участі в якому запрошують усіх бажаючих.

Таким чином, викристалізовується така типологія інтерактивних технологій безперервного навчально-освітнього музичного процесу: електронні навчальні посібники, відеокурси, культурно-просвітницькі програми.

Отже, безперервна освіта, або освіта впродовж усього життя, змінює освітню парадигму, залишаючи базові та ємні освітні програми в полі традиційної діяльності вищих закладів освіти та роблячи акцент на індивідуальних стиліх і націлених на безпосередній практичний результат навчальних програмах. Найпрогресивнішою платформою для реалізації подібних освітніх тенденцій залишається Internet-простір, як модерний засіб збереження та поширення інформації і художньої творчості. Тому використання комп'ютерних технологій у вивченні музичних дисциплін сприятиме зростанню ефективності здобуття знань індивідумом.

Перспективами подальших досліджень може бути розпочатий напрям вивчення специфіки Інтернет-сторінок, пов'язаних з музичною освітою України та зарубіжжя, значення та перспективи музичної освіти засобами інтернет-технологій.

Список літератури

1. Вікіпедія [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/>
2. Віртуальна лабораторія новітніх інформаційних технологій СЕТ. Дослідження в області дистанційного навчання [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.setlab.net>
3. Волощук Ю. Навчальний курс «Історія скрипкового виконавства» у контексті розвитку інформаційних технологій / Юрій Волощук // Наук. вісн. Нац. муз. акад. України імені П. І. Чайковського. Вип. 35. Актуальні проблеми викладання музичних дисциплін у вищій школі : зб. ст. — К., 2004. — 292 с. (С.255-262)
4. Гагарін О. О. Концептуальний підхід до подання знань в інтелектуальній освітній системі / О. О. Гагарін, В. І. Гайдаржи, С. В. Титенко // Сучасні тенденції розвитку інформаційних технологій в науці, освіті та економіці : матеріали всеукр. наук.-практ. конф, 11-13 грудня 2006 р., м. Луганськ. — Луганськ : Альма-матер, 2006. — С. 17-19.
5. Дутчак В. Інтернет як комунікативний засіб співпраці бандуристів світу / Віолетта Дутчак // Музикознавчі студії : наук. зб. Львівської нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Вип. 21 / ред.-упор. О. Катрич, А. Душний, Б. Пиц. — Дрогобич : Посвіт, 2009. — С. 14-21.
6. Карась Г. Трансформація гуцульських музичних традицій у сучасному виконавстві в Канаді (на прикладі творчості гурту Кубасонікс) / Ганна Карась // Україна, Галичина, Гуцульщина: історія, політика, культура : зб. ст. та повідомлень наук. конф. з міжнародною участю «Гуцульщина як історико-культурний феномен», 29 жовтня 2009 р., м. Коломия / ред.-упор. І. Монолатій. — Коломия : «Вік», 2009. — С. 70-72.
7. Paul McCartney Guitar Chords & Video Tutorial [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.nowplayit.com/>
8. Український портал в США [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.youtube.com/watch?v=e5hHqcjg720>
9. Фадеева К. Музичні комп'ютерні технології ХХ століття : монографія / К. Фадеева. — К. : Парламентське видавництво, 2006. — 399 с.
10. Чайковська О. А. Формування музичних знань молодших школярів засобами мультимедійних технологій навчання : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. / О. А. Чайковська. — К., 2001. — 18 с.

Надійшла до редколегії 24.03.2010 р.